

BORISLAV ČIČOVAČKI

Réges-rég vala neve Haemus*

„Vándorlás van. Halál nincs.”

Miloš Crnjanski: Örökös vándorlás (II. kötet)

- ÖN SELIMOVSKIÉK LAKÁSÁT HÍVTA. PILLANATNYILAG NEM VAGYUNK ITTHON. LEGYEN SZÍVES HAGYJON ÜZENETET A SÍP-SZÓ UTÁN. KÖSZÖNÖM.

- Hé, szereztél rögzítőt? Egy elfoglalt embernek muszáj is. Állati kis szerkentyű! Én hiába beszélek az öregeimnek... Figyelj, jelentkezz Zorannál. Este elugrunk az Ifjúsági Házba. Valamiféle dzsessz-buli lesz.

- Jó napot kívánok. Itt Ljiljana Šumilović a Művészeti Akadémia Dékánsgától. Arra kérem Markót, jelentkezzen a nap folyamán. A zenekarral kapcsolatos anyagról van szó. Köszönöm.

- Marko, te vagy?... Miért nem válaszolsz?... Marko!... Roso!... Nem tudom, mi ütött beléjük.

- Marko, elfelejtettem rizst venni. Ha lenne rá időd, megkérnélek... Kicsit tovább kell dolgoznom. Szia.

- Itt Milin professzor. Szeretnélek értesíteni Marko, hogy a harmónia vizsgát átrakom csütörtökről péntekre, ugyanarra az időpontra – fél nyolcra. Tehát péntek, hét óra harminc. A kontrapunkt vizsga marad a régiben, csütörtökön.

- ...Megint ugyanaz. Én nem értem mi ez!... Roso, jelentkezz, Roso!... Itt Pero! Roso!

- Jó, hogy nem jöttél el az este. Szörnyű volt. Pontosabban, szar. Viszont találkoztam Nanával. Bulit szervez vasárnapra. Minket is meghívott. Hát, csak hogy tudjad.

- Muter, ha jön Bole, mondd neki, várjon meg. Tovább maradtam az iskolában, emiatt négyig nem érkezem haza. Vagy keressen később. Legjobb kilenckor.

- Mivel Selimovski kolléga nincs otthon, üzenetet hagyok: a zenei középiskola negyedik osztályának órarendje megváltozott, s e módosulás a harmónia órákat is érinti. Az órarendet kitettük a tanáriban. Žuljić igazgató.

- Szia, Marko. Itt Jelica... Jelica az elméletről. Nanatól kaptam meg a számod, hát felhívtalak, volna egy kérdésem. És kérésem... Tudod, izé, az analízis

* Részlet a szerző azonos című, a közelmúltban Hollandiában megjelent regényéből.

szemináriumi munkáról van szó. Chopin Noktürnje. Ha volna időd segíteni... Telefonom: 652-437. Kösz. Szia.

- Kedves Selimovskiné, a csekkönyvét a fodrászüzletünkben felejtette. Nyolcig tartunk nyitva. Jöjjön érte.

- Buci, buci... Már rögzítők is van?... Figyeld, te kis popsika, az öreg Rudi megfázott. Úgy folyik az orra, mint a csap. Holnap nem jöhet az Akadémia-ra... De örül annak, hogy a te zenekari stúdiomodat adják majd elő. Amennyire tudom, Jaguštól nem voltak nehézségek. Nagyobb huzavona nélkül beleegyezett, hogy ő legyen a karmester... Szóval, ez van, kedvesem. Légy egészséges. Csókoltat Oljga nagynénéd.

- ...Soha sincsenek otthon. Már megint ez a gép... Mit mondjak?... Roso, van friss csirkém... Hallod?... Friss csirkém! Hívjál, ha érdekel.

- Hé, csáó Marko! Milana vagyok. Múlt héten ismerkedtünk meg Nana bulijában. Hallottam Jelicától, hogy segítettél neki az analízis dolgozatban. Segítenél nekem is? Please. Ha emlékszel, megadtam már a számomat, de itt van ismét: 543-263. Hívjál!

- Csá Marko, itt Miki. Ha lesz időd, jelentkezz. Érdekel, kire fogsz szavazni. Nézted este a TV-ben a „Témák és dilemmák”-at? Mindenki veri a faszát, kivéve Markovićot¹. Vukot² a pokolból is kiűznék, de attól tartok, Milošević mindenkit átbasz. Pizkosul kíváncsi vagyok a véleményedre!

- Mahrko, Jagušt beszél. Gyehre el holnap a próbára. Holnap tíztől fogok dolgozni a Stúdiomodon. Szia.

- Üdv Marko! Üdv Roso! Bosa nagynéne érdeklődik, hogy vagytok. Régóta nem jelentkeztek. Lesz ennek a Markónak végre diplomája?... Hallottam, már dolgozik. Gratulálok. És az egészséggel hogy állsz, Roso? Ne nagyon fáraszd magad... Nem szeretek ebbe a gépbe dumálni. Mintha magammal beszélnék, isten őrizz! Ha lesz időtök, hívjatok fel! A telefonszámom nem változott meg, még ha el is felejtettétek. No, minden jót!

- Hello Marko, itt Bole. Tavasszal játszhatunk Belgrádban. Nem nagy lóvé, de a hely oké. Művelődési központ. Beszéltem Nevennel, és nincs gond. Egy óras zene, egyenesen az éterbe, és minden szuper. Ők szerzik be a hangszereket. Szia!

- A bűdös anyjuk picáját... Bocsánat... Máhr úgylis mindegy... Ah, amikor ebben az ohrszágban minden a faszban van...

- Ljiljana Šumilović a Dékánástól. Jó napot kívánok, Marko. Ön már valószínűleg elindult a próbára, de épp most jelentették, hogy a próbát, hogy úgy

¹ Ante Marković, jugoszláv premier, *A reform erők szövetsége* [Savez reformskih snaga] tömörülést irányította. A balkáni háború előestéjén ez volt talán az egyedüli egészséges alternatíva, amely az akkori balkáni habitusnak megfelelően teljes mértékben háttérbe szorult. (A ford.)

² Vuk Drašković, a Szerb Megújodási Mozgalom jobboldali párt vezetője. (A ford.)

mondjam, leállították, mivel Ljubiša Ristić úr bezárta a színházat. Senki se mehet se be, se ki. Amennyiben már későn hallgatja vissza e üzenetet, akkor ugorja át. A viszontlátásra!

- Hallom, Ljuša bezárta az SNP-t.³ Hát ennek sincs ki a négy kereke! Jaguš biztos kiakadt. Majd szóljál, ha itt leszel.

- Muter, otthon vagy?... Muter!... Semmi, csak szólni akartam, hogy mára ne főzzél. Nanával és Zorannal harapok valamit a próba után. Estére hazaérek. Csá!

- Szia Marko, Miki a túloldalon. Bole azt rebesgette, hogy nem fogtok szavazni. Vigyázz, így is lesznek hamisítások, ha pedig az emberek el se mennek szavazni, Slobo ezt biztos ki fogja használni. Inkább voksolj bárkire, mint senkire. No, halljuk még egymást!

- Marko, itt Biljana. Szia. Nem tudom, emlékszel-e rám, Nanánál ismerkedtünk meg. Problémáim vannak az analízis dolgozattal. Segítenél? Én két lépcsőházra lakom tőled. Telefon: 622-734. Szó!

- Beszéltem Boleval a belgrádi koncerttel kapcsolatban. Fantasztikus! Most már csak össze kéne állítanunk egy műsort... Különben, hogy mennek a Stúdiurn-próbák? A koncert pénteken lesz, ugye? Majd összefutunk. Üdv: Nana.

- Buci, buci!... A koncert pénteken lesz! Erősnek kell lenned. Mint egy igazi férfi a veszélyes helyzetben, kicsim. Rudi és én ott leszünk. Ne aggódj. Szorítok majd, hogy minden jó legyen, kis pihés csirkém. Bye, bye! Gondol rád Oljga nagynénéd.

- Hé Muter, közbejött egy idióta gyűlés az iskolában. Tanári értekezlet. Ha Nana keres, mondd neki, hogy a gyűlés után azonnal hozzá indulok. Én már hívtam, de nem találtam otthon.

- Hé, mindent bele! Sok sikert! Minden tyúk a Rádióból ott lesz a koncerten! Tehát, nem múlhat el észrevétlenül. Találkozunk! Csá! Good luck!

- Mahrko, Jaguš beszél. Vigyél magaddal még egy pahrtituhrát az esthre. Ahrra az esethre, ha valami elkallódik, vagy elbaszódik. Legyen hrezehrvám.

- Szeretnék gratulálni. Jelica. Szuper volt. A zenekar is jól játszott. Nagyon tetszett a darab. Aranyos voltál. Szia! Találkozunk!

- Marko, itt Milin professzor. A nagy tömegben nem tudtam gratulálni neked, most viszont megragadom az alkalmat. Rendkívül fantáziadús szerzemény. Jó lenne találni egy kis időt, hogy kielemezzük. Minden jót. A viszontlátásra.

- Ceca a Rádiótól. Szeretnék egy portrét készíteni a „Ki zenél ott?” vasárnapi adásához. Jelentkezz mielőbb az 532-322-es szám 7-es mellékén.

- Megvetted a mai „Dnevnik”-et? „A fiatal Selimovski friss szimfonikus hangzása.” Pavlovka igazán kicicomázta a dolgot. Le a kalappal. Így is kell.

³ Szerb Nemzeti Színház (A ford.)

Íme még néhány részlet, hogy rászedjelek, szerezd be az újságot: „...az ólom korpusz metsző hangzása, a fafúvók magas regisztereivel kiszínezve, nesztele- nül váltakozik a vonósok és az ütősök lírai szóvirágaival.” Mit szólsz?... És eh- hez: „...a hangzás ereje nemcsak a dinamikus hangjegyekből fakad (sokszor a négy f-ből is), hanem a motivikus elemek belső dramatikájából.” Micsoda sza- vak!...

- Én vagyok ismét. Remélem, felhívtam a figyelmedet az új szavak és az új mondatszerkezetek iránt. Ám, hogyha. Nem, hanem! Ha-ha-ha-ha... Ha már Stevo Vildovića és borzalmas zenéjére nem sajnálták a dicséretet, akkor itt az ideje, hogy a tehetségesekről se feledkezzenek meg... Láttad Štuka arcát a kon- cert után? Mint akire ráborították a bilit. Belegebted a féltékenységbe. Kíváncsi leszek, mit fog szarni az Akadémián.

- Bosa nagynéné gratulál. Olvastam az újságban. Ez volt a vizsgadarab? Ünnepejünk! Üdvözöld Rosát.

- Bucikám... Rudival büszkék vagyunk rád. Láttam, hogy elpirultál a taps alatt. Rudiból kicsikartam egy vallomást, hogy te vagy a legkedvesebb tanítvá- nya, szeplős kis malackám. Amikor majd levizsgál történelemből és diplo- más zeneszerző leszel, Oljga nagynéné meghív süteményezni... Istenemre, ta- lálkozunk mi még előbb is! Gondolom, Rudinak megint át kell írni néhány idéetlen kottát. Vigyázz a vesédre, aranyom! Vizsontlátásra!

- Jelentkezz, ha megérkeztél. Mehetünk holnap közösen szavazni. Nem hiába lesz ez az első ún. demokratikus választás. Nekünk is hozzá kell járul- nunk a rohadt demokráciához, amelybe én, már ami a mi országunkat illeti, egyáltalán nem hiszek... Különb, érdekelnek a tegnap esti benyomásaid. Lá- tom, Anára vetted a szemed. Tudom, a balett-táncosnők a gyengéid, amióta korrepetáltál a Balettben. Ám Ana valami egészen más. Nem buta liba. Várom a további fejleményeket. Szia!

- Oj, Roso, oj!... Itt Pero!... Szereztem márkát! Jó áron! Hívjál este, hadd halljam, Slobóra voksoltál-e!

- Szia Marko, itt Nana. Jó hírem van. Štukiból kiszivárgott, hogy a vonós- négyesedet beajánlották az opátiai Tribün jövő évi műsorára. Remélem, lesz még Tribün, tekintettel a pillanatnyi testvériség-egység-helyzetre ... Anyway, sok sikert!

- Jó napot kívánok, Marko. Rodja. Csak azt akarom kérdezni, hogy kizáró- lag a női nemnek segítesz az analízisben, vagy mi, szerencsétlenek is remény- kedhetünk? Add tudomásomra, hogy ne rimáncodjak túl sokáig és hiába. 654 891. Cső!

- Itt Miki, szia. Hát, baszod, vesztettünk. A mi embereink kretének, mert Slobót választották. Most megszívjuk!... De ez senkit se izgat. Boldogok, mint kiskutyák a liftben, hogy szavaztak. Vége a konvertibilis dinárnak. Csak egy

nyárig táncolhattam az európai bankokban... Szabad vagyok a hétvégén (ám semmi esetre sem Slobodan⁴). Kiruccanhatnánk valahova.

- Vojo ott vagy?... 'Alooo!... Vojo?... 'Alo, 'Alo!... Bocs, téves.

- Hello-bello csokigolyó! Jelica. Szilveszteri bulit szervezek, szeretném, ha te sem maradnál ki belőle. Remélem, nem terveztél még semmit, és hogy nem késtem el a meghívással. Szóljál, számíthatunk-e rád.

- Megtudtam, hogy Ana Nováknál lesz, a zongorista Zoričićnál, aki a csoporttársad volt. Így vegyes kompánia lesz ott a Balettból és a Zeneiből. Egyébként bennünket is meghívtak. Ez a Zoričić az én Gocom rokonfélesége. Összefutottak valamelyik nap, s azt mondta neki, hívja meg a saját társaságát is. Tehát, lehetőség a láthatáron. Bazzeg', most már rajtad a sor, hogy becserkézd. No, majd látjuk egymást.

- Jó estét kívánok, Roso, Smiljana a telefonnál. Ha van kedved, térj be hozzánk szilveszterkor. Dorde malacot süt, s jön még néhány kolléga az Intézetből. Gyere el te is. Majd meglátjuk, milyen lesz a tévéműsor. Talán ráakadunk valami izgalmasra. Szia.

- Hát, gyermekeim, még Boldog Új Évet sem tudok nektek rendesen kívánni, örökké ez a gép jelentkezik, a fenébe. Bosa nagynénétek minden, minden, minden jót kíván, sok egészséget és sikert. Csókollak titeket.

- Jelica, Milana, Zora, Biljana, Sandra, Žaki, Ljilja és Melita boldog új '91-et kívánnak Markónak. És ezer pusztit küldenek neki.

- B. Ú. É. K. Roso!... 'Alo!... Nem vagytok odahaza. Hogyha, esetleg. Örüljetek csak. Pero és Milka üdvözölnek titeket. A legjobbakat!

- Hé, te csábító! Alszó'? Vagy Anánál csintalankodsz, s ezért vagy távol? Boldog új évet - új szerelmet. Ana-de luxe, prima balett-táncosnő a fiatal zeneszerzők számára... Ha-ha-ha... Jelentkezzél!

- Stefánia vagyok a Hallgatói Szolgálatától. Marko, ne feledd, hogy holnap van a jelentkezési határidő a szigorlatokra. Amennyiben februárban szeretnél vizsgázni történelemből, akkor február 2-án, a vizsga pedig 5-én lesz. Találkozunk holnap.

- Itt Ana. Szeretném, ha este találkozoznánk. A „Hattyúk tava” tizenegy körül ér véget. Ha akarsz, várj a klubban. Szia!

- Jó napot kívánok, Marko. Hogy vagy? Koncert óta nem találkoztunk... Jaguštnak áprilisban kell felvennie a „Gilgames”-t, viszont még nincs átkötözve az összes zenekari rész. Van időd segíteni? Még szombat előtt hívjál. Olga és én talán elutazunk Zágrábba a fiunkhoz. Olga meleg üdvözlését küldi. A legjobbakat! Brući professzor.

⁴ Lefordíthatatlan szójáték. Szerbül a „slobodan” szó 'szabadot' jelent, akárcsak Slobodan Milošević keresztnéve. (A ford.)

– Bravó, mester! A balett-táncosnő a karjaidba hullott. Minden elismerésem! Megmondhatom, hogy Ana a legjobb csajod az utóbbi két évben. Jó pár vagytok, nem mondom... Hanem, figyelj, el kell küldenünk a belgrádi koncert műsorát. Hívtak a Művelődési központból, az infók iránt érdeklődtek. Nézni fogom a CNN golf-háború közvetítését. Csá!

– Marko, Nana vagyok. Megvannak a koncertek dátumai. Március kilencedikén Belgrádban, Újvidéken pedig egy nappal korábban, az Akadémián. Holnap lepingálom a műsort, s odaadom Bolenek, vigye el Belgrádba, mivel hétfőn ott lesz. Úgy vélem, mégis jobb lenne, ha Reich a végére kerülne. Ő a leghatásosabb! Agyó!

– Roso!... 'Alo, Roso! Pero... Milka azt kérdezi, szükséged van-e sváb sajtra és tejfölre. Aztán márkája is van, ha neked vagy Markónak esetleg kellene. Minden jót!

– Itt Ana. Hívj vissza.

– Szia Roso, Smiljana beszél. Elfelejtettem megkérdezni, mit csinálsz majd a tegnap érkezett számlákkal. Én, íme, egész délután ülök és számolok, és sehogyan sem tudok a végére járni... Agyonver minket ez az infláció! Jelentkezzél, ha tudsz. És üdvözzölj Markót.

– Jó napot kívánok. Žuljić a telefonnál. Selimovski kollégát kérem, hívjon fel a szabad napokkal kapcsolatban. A legjobbakat.

– Marko, a koncertzongorát, a pianínót, a csembalót, a szintetizátort és a marimbát március nyolcadikán fogják felpakolni, mi pedig szombaton, kilencedikén lehetünk ott háromtól. Sok szerencsét a holnapi vizsgához. Szia!

– Hé, itt Zoran. Voltál ma a törli vizsgán? Meséld már el, mi volt a teszten! Nehéz volt? Kérlek, csörögj rám este.

– Nana gratulálni kíván. Milanától hallottam, hogy taroltál. Nagyszerű! Hogy érzed magad diplomázott zeneszerzőként? Kíváncsian várom jelentkezésedet.

– Bravó főnök! Az M-ex media együttes tagjai, Nana, Dragana, Zoran és Bole gratulálnak Selimovskinak, a fiatal zeneszerzőnek a diplomáért, mivel letette a nehezek közül a legnehezebbet, az elbaszottak közül a legelbaszottabb vizsgát, és bebizonyította a kegyetlen Tekunacnak, hogy jobban ismeri a zene-történetet Andreisnél.

– Jelica gratulál. Tényleg arattál!

– Itt Ana. Hívjál fel.

– Jó napot, Roso. Braco az 503-as szobából. Nézz be hozzánk holnap az irodába. Van egy kis meglepetésem.

– Stefánia a Hallgatói Szolgálattól. Jövő héttől kezded veheted az igazolást, hogy befejezted az Akadémiát. Különbö meg, gratulálok.

- Boldog születésnapot, Roso! Bosa nagynénéd jó egészséget kíván neked. Mikor jöttök hozzánk? Hogy van Marko? Lediplomázott? Jelentkeztetek néha, drága gyermekeim.

- Hé, szia, itt Bole. Készek a plakátok mindkét koncertre. Rendben vannak. Meg kéne nézned őket. A zenészek betűi kicsik, de hát, baszod, nem lehet mindent. Legalább időre elkészültek.

- Csá Marko, itt Miki. Mit csinálsz? Már régóta nem hallottuk egymást. Száz százalék, hogy busy vagy. Iskola, zenekar, zene, csaj, sosem vagy otthon... Én nagyjából unatkozom. Várom az ellenzék tüntetését Belgrádban, hogy akcióba lendülhessek. Esetleg megszervezhetnénk, hogy közösen menjünk. Ez szombaton lesz, kilencedikén. Hívjál. Szia!

- Jó napot kívánok. Gondolom..., jó számot tárcsáztam. Izé... Marko... az a Tekunac professzor küldött és... 'aszonta, kérjelek meg, hogy izé... segítség, gondolom, ha tudsz, izé, természetesen, izé... hogy is híjják,... a törli vizsgára való felkészülésben. Petar Miljkovićnak hívnak, és... izé... majd újra próbálkozom.

- Szia Marko. Igor Belgrádból. Látom, szombaton koncerteztek. Mindenféleképpen ott leszek. Ha lesz időd, akkor a fellépés előtt is találkozhatunk. Jelentkezzél.

- A picsába, hallottad, hogy Vuk szombatra nagy tüntetést szervez Belgrádban? Remélem, ez nem zavarja meg a koncertünket. Hívjál fel, amikor megjössz.

- Aggódok a szombati tüntetések miatt. A decemberi tapasztalat azt súgja, hogy az egész központ blokád alá kerül, leginkább a Lónál. A Művelődési központ pedig épp ott van. Mi legyen? Úgy tűnik, senkinek sem kell a zene. Hívjál fel, amikor hazajössz a suliból. Üdv, Nana.

- Jó napot kívánok. Ljiljana Šumilović a Dékánságtól. A pénteki akadémiai koncertről van szó. Eugen professzor megkért arra, hogy szóljak, a hangszereket 17 órakor pakolják fel a színpadra, a karmesteri óra után. Köszönöm.

- Hé, itt Bole, csáó. Hallottad a híreket? Láttad mekkora tömeg készülődik szombaton Belgrádba? Felhívtam a Művelődésit, hogy rákérdezzek a koncertre. Azt mondták, rohadtul rendben van minden. Nem tudom, vajon Slobodan rendjére gondoltak-e. Az ő rendje még csak eztán fog következni, azt a kommunista anyját... Azt hiszem, nem lesz semmi a fellépésből. A tömeg meg fogja akadályozni. Be se jutunk majd a Művelődési Központba... Nem tudom... Csörögj rám.

- Marko, Milana vagyok. Már régóta nem hallottuk és nem láttuk egymást. De ettől még elmegyek pénteken az akadémiai koncertre. Majd ott találkozunk.

- Figyelj, Marko, Zoran a telefonnál. Beszéltem Dragannal, s mi is úgy véljük, hogy ne játsszunk szombaton. Kinek kell Steve Reich és John Cage, ami-

kor az idioták háborúba sodorják az országot? A zene teljesen értelmetlenné vált. Ezeknek az embereknek békére van szükségük, és biztos útra Európába, nem pedig olyan dögökre, mint azok a sovíniszta szocialisták. Azt tanácsolom, hogy ne játsszunk Belgrádban. Mi így demonstrálunk... Különben, elmehe-tünk Belgrádba, csak...

- Újra én. Azt akartam mondani, elutazhatunk Belgrádba, de akkor csatlakozzunk a Sloba-ellenes tömeghez. Remélem, összetartunk. Nanának minden-nél fontosabb a koncert. De, bassza meg, bizonytalan időket élünk.

- Jó napot kívánok, Marko. Ceca a Rádióból. Megbeszéltük, hogy a tévé közvetíteni fogja a holnapi koncertjét az Akadémiáról, viszont az egész stáb Belgrádba utazik a tüntetések miatt, így ember nélkül maradok. Csak a rádiós csapatra számíthatunk, így legalább a hangot megörökíthetjük. Bocs, de a magasabb erők egyre keményebben és gyakrabban közbeszólnak.

- Itt Ana. Szóljál, amikor megjössz a próbáról.

- Bole vagyok. O. K. Mindent tudok. Nem megyünk Belgrádba, nincs tévéfelvétel. Ez az ország mehet a picsába... Tudom, tudom, mondtad, hogy ne káromkodjak a rögzítőbe az anyád miatt, de, baszd meg, ettől megkönnyebbülök. Szóltam a Művelődési Központnak, nagyon meglepődtek, de basszák az anyju... Jól van, no. Akkor így holnap minden eddiginél jobban kell játszalnunk... Búcsúkoncert... És akkor elhúzni ebből a szar országból... Először a művészet omlik össze, s miután az megsemmisül, felkoncolják, utána következik az egészségügy...

- Bole megint... Semmi... Világos, hogy semmi keresnivalónk nincs itt. Ez már a második koncertem, amit tönkretettek a tüntetések. Semmi, haver, össze kell szedni a motyót, és irány Ausztrália. Nem basztat többé engem se Sloba, se Vuk, se az a faszverő Šešelj... Uh, teljesen kiakadtam! Holnap állati jól kell játszalnunk. Arsa szerzett nekem házi pálinkát Nišavából. Csillapítani a bánatot.

- Jelica. Bocs, nem tudtam pénteken elmenni a koncertre. Száz százalék, hogy szuper volt. Remélem, a napokban lesz időd találkozni velem. Szia!

- Roso, otthon van?... Roso!... Nem. A márka megint ugrott egyet, tudtad? Majd csak a héten tudok szerezni. Milka azt mondja, van pulykatojása, ha kő... Láttad, hogy le akarták dönteni a mi Slobónkat? Bitangok!

- A „Dnevnik”-ben csak egy kis szösszenet. Elégge szolid. Ebből kiderül, környezetünkben a hallgatók nemigen nőttek fel Cage-hez. Ők még Brahmsot sem emésztették meg. Ettől függetlenül gyakrabban kéne találkoznunk. Több rutinra van szükségünk. Ha van idő, tárcsázz föl. Üdv, Nana.

- Itt Miki. Szia. Hát, a kurva életbe, voltam Belgrádban a tüntetéseken. Micsoda zűr! Órület! Biztos láttad a tévében! Beszartam, amikor megjelentek a tankok. Majd beszélék, amikor visszajövök. De, félre a tréfát, küszöbön a háború. Megtisztelnék bennünket azzal, hogy élőben láthatjuk a történelmet.

A horvátok is titokban fegyverkeznek. Hihetetlen... Még halljuk egymást. No, szia!

- Itt Ana. Gyere este a színházba, ha tudsz. Az előadást lemondták. Sztrájkol a Balettszínház, s holnap az Opera is csatlakozik hozzá. Úgy gondolom, nem játszunk már sokáig ebben az évadban. Találkozunk.

- Jó napot kívánok, Roso hölgy. Gyarmati a telefonon. Azt akarni kérdezni, csak holnap fogni munkások gyűlésezni? Braco mondani, nem lesz több, én elfelejtette. Fel tud majd hívni? Köszönöm. Hvala.

- Buci, buci... Nem vagyunk otthon?... Azt akarom súgni, aranyom, hogy Rudi meg én ismét Újvidéken vagyunk, és arra várunk, látogass meg minket. Zágráb nagyon csodálatos, csak éppen nem tud minket elviselni. Jer, kis szívem, beszéljük ki magunkat. Csókol Oljga nagynénéd.

- Megérkezett a márka, Roso. Hívjál este.

- Szia, Marko, itt Zoran. Elintézttem fateromon keresztül egy koncertet Szarajevóban. Június elején az Ifjúsági Otthonban. Tudod, azt hiszem, ott vannak olyan emberek, akik értik azt, amit csinálunk. De semmi biztosat nem mondhatok, míg Bole haza nem kerül Németországból.

- Marko, nem jövök haza a munka után. Smiljana és Đorđe meghívtak rostélyost sütni a nyaralójukba. Este hazahoznak autóval. Szia.

- Bosa nagynéne beszél. Jó napot, Roso. Szólni akartam, hogy Stevka mama, Žika nagypapa húga meghalt tegnap Beočinban. Holnap háromkor lesz a temetés. Te próbálj elmenni, én nem tudok, mert Jovo nem lesz itt, hogy elvigyen autóval. Hát, ennyi. Szeret titeket Bosa nagynénétek.

- Hé, szia Marko, Bole aus Deutschland. Kiszimatoltam a terepet. Úgy tűnik, folytathatom itt a tanulmányaimat. Pénteken visszautazom. Ahogy megérkezem, szólni fogok. Cső!

- Nem tudom, szolt-e neked Zoran Szarajevóról. Fogalmam sincs, mit tegyek, június elején Kölnben felvételizem. Nem hinném, hogy ugyanakkor Szarajevóban is lehetek. Nem találtam meg Zorant, de mondd ezt el neki, amikor este találkoztok. Dragana.

- Marko, itt borzalmas a helyzet. Nem tudom többé elviselni ezt a Balettot. Nem azért lettem táncosnő, hogy a puffadt, önjelölt primadonnák mondják meg számomra, játszhatok-e, mit táncoljak, mennyit és mikor... Kérve kérek, csörögj rám.

- Anya, ma este Anával éjszakázom. Az övéi nincsenek otthon, Ana pedig iszonyú állapotban van a Balettbeli zűrök miatt.

- Itt Zoran. Megkérdeztem Draganát, megfelel-e neki a június végi időpont a szarajevói koncerthez. Úgy tűnik, igen. Ha nem akadályoz meg valamiféle merénylet, átrakhatjuk a fellépést június huszonnyolcadikára.

- Selimovski úr, Tekunac professzor a telefontól. Legyen oly szíves, szakítson egy kis időt, és beszéljünk arról a lehetőségről, hogy ön legyen a XX. szá-

zadi zenetörténet tanársegéde. Telefonom 011/742 122. Köszönöm szépen. A viszontlátásra.

- Hihetetlen, de igaz. Épp most telefonált Jerka Zágrábból. Elintéztet ott egy koncertet, ember! Két hét múlva játszánánk. Repülő, hotel, jó honorárium. Ezt nem szabad elmulasztani. Talán utoljára játszhatunk Zágrábban. Hívjál fel. Bole.

- Jó napot, Roso. Itt Smiljana. Nem tudom, hallottad-e, holnaptól sztrájkolunk. Azt mondják, a kis fizetések miatt. Nem kell sietned vissza a betegszabiról. Az Intézetben egyhamar még nem fognak dolgozni. Holnap Lenkával meglátogatunk. Szia.

- Azt hiszed, nem baj, hogy Zágrábba utazunk? Gondolod, hogy Tudman kék sapkásait, akik a repülőteret őrzik, nem fogja zavarni a Duna túloldaláról jövő zenészcsapat? Bole azt mondja, Ljerka száz százalékgig megbízható, és biztos a dolgában. Hiszek neki. Te mit gondolsz? Hívjál fel. Ud, Nana.

- Jó napot kívánok. Úgy gondolom, Selimovksi úr, hogy ebben a tanévben túl sok szabadnapot kért a koncertes tevékenységéhez. De ez semmiféleképp sem telefon- és üzenetrögzítő-téma. Kérem, jelentkezzen. Žiljić igazgató.

- Buci, buci... Te kis zenei majmocsám, Oljga nagynénéd meg akar kérni valamire. Rudi azt mondta, jövő héten Zágrábba készülsz. Elviszel egy kis csomagot a mi Tomónknak? Semmi veszélyes. Csak néhány papír. Tudod, a lakáscserével kapcsolatban, amiről a Rudi is mesélt neked. Ha már idős korunkra költözködnünk kell, kis szegénykém ... Ezekben az eszelős időkben nem tudni, hol rosszabb zágrábi zsidónak lenni, Horvátországban vagy Szerbiában. Te viszont megérted Oljga nagynénédet. Mielőtt elutazol, térj be. Csókkollak.

- Szia Marko, itt Miki. Szerencsés utat. Óvakodj a horvátoktól, ha-ha-ha... Csak hülyülök. Tudom, hogy vannak ott barátaid. Ám minden barát megváltozik, amikor működésbe lép a nemzeti kiválasztódás, ezt ne feledd. A mieink már akkor hátat fordítanak, ha az ellenzékre szavazol. Ez a Balkán, kedvesem, a saját történelmüktől frusztrált nemzetek sötét földje. Ahogy a tuzlai Ibro barátom mondaná: „Mindegy, barátom, horvát, szerb, muzulmán vagy macedón vagy, ha mindegyiknek elkúrták az eszit. Látni láthatsz, hallani hallhatsz, de gondolkodni, azt aztán, haver, semmi esetre se!” Szial!

- Szia Roso. Dördével holnap a nyaralóba megyünk. Ha velünk tartasz, örömmel látunk. Holnap kilenckor ott lennénk nálad. Este csörögj rám, ha van kedved.

- Én vagyok. Csak szólni akartam, hogy épségben megérkeztünk. Senki se ijesztett meg vagy támadott ránk, és minden szuper. Kérlek, értesítsd Anát is. Nem találtam meg. Szial!

- Roso, jó napot. Jovo a telefonnál. Sólni akartam, hogy Bosát ma átszállítottuk a kórházba. Régi sívproblémák. Kamenicán van, a kardiológián, negyedik emelet, 303-as soba. A legjobbakat.

- Jó napot kívánok, Ljiljana Šumilović a Dékáságtól. Csak szólni akartam, Marko, hogy a tanári értekezleten döntést hoztak, hogy pályázni lehet a XX. század zenetörténet tanársegédi állásra. A jelentkezési határidő június 30-án van. Köszönöm. Visszhall.

- Ana. Hívj vissza.

- Hé, Roso!... Már megint nem vagytok otthon... Figyelj, Roso, Radénk három hét múlva bevonul katonának, hál' istennek, oszt nagy zendülést csapunk nálunk, Čortanovciban. Azt akarom, jöjjetek el Markóval, megvendégelünk titeket és kikísérjük Radét. Nem megy messzire, csak ide Eszékre, de valahogy nincs az ínyemre, hogy Horvátországba kerül. Na, de jól van, csak maradjon ép és egészséges. Aztán akkó' jelentkezézzél. Márka végett ne aggódj, lesz.

- Szia Marko, itt Biljana. Vasárnap szülinapi bulit csinálók. Gyertek el Anával, szólok a többi M-ex médiásnak is. Huszonöt leszek. Okvetlenül jöjjetek el!

- Hé, senki se hiszi el, Zágrábban játszottunk, s minden cool volt. Egyesek azt mondják, bojkottálnunk kellett volna a meghívásukat. Látod, meddig jutott már ez a gyűlölet? Hanem, a következő héten nem tudok próbálni. Értesítést kaptam az amszterdami felvételre, elmegyek, megpróbálom. Június közepén majd visszatérek, és lesz kb. két hetünk a szarajevói koncert előtt. Ennyi elegendő. O. K., halljuk egymást... Bole, ki más.

- Szia Marko, Zoran beszél. Megbeszéltük a szarajevói koncertet. Huszonhetedikén utazunk, reggel tízkor, és mint tudod, huszonnyolcadikán zenélünk. Szólok a többieknek is. Csá!

- Bucikám, kösz, hogy ilyen hamar jelentkezted. Zágráb gyönyörű, nemde? Este várunk Rudival egy almás pitére. Nyolckor, édesem.

- Egy kicsit zavart vagyok a zágrábi siker miatt. Nem hiszem, hogy a következő idényben is játszhatunk ott. Bole is, Dragana is külföldre akarnak menni, ami biztosan sikerül majd nekik. Viszont két tag nélkül fogunk maradni. Épp amikor bejáratódtunk... Nem tudqm... Minden valahogy összezavarodott. Zoran jó volt, ha-ha... Vásárolt egy csomó könyvet és lemezt Zágrábban, csekkekre, ám tekintettel arra, hogy a horvát és a szerb bankok nem kommunikálnak, ezt senki se fogja vele kifizettetni. Fogalmam sincs, mi lesz ebből. Hívjál. Nana.

- Jó napot kívánok, Selimovski kolléga, Tekunac professzor beszél. Tudja, semmi esetre se vacilláljon a tanársegédi állással kapcsolatban. Függetlenül attól, hogy jelentkezni fognak még néhányan, biztos lehet abban, hogy én az ön oldalán állok, vagyis – ne aggódjon.

- Csak hogy szóljak, Roso, ma jöttem ki a kórházból. Jobban vagyok, sok gyógyszert kaptam, de még mindig hamar elfáradok. Hogy vagytok te és Marko? Térj be, ha megérkezel. Szeret titeket Bosa nagynéné.

- Ana. Este várlak a sulis után. Slado és Nenad szóltak, hogy menjünk ki velük. Rendben?

- Hol vagy, Marko, sehol sem talállak, nem jelentkezel. Itt Miki. Milyen volt a testvéri Horvátországban? Istenemre mondom, ott semmi jóra nem számíthatunk. A knini rokonságom állig felfegyverkezett. Már egy éve szakadatlanul őrködnek. Eleinte alig hittem el, ám nekik úgy tűnik, sokkal világosabb, mint nekünk, hogy háború lesz. Csörögj rám, aztán találkozzunk!

- Keresett Dragana. Sikeresen felvételizett Kölnben. Minden elismerésem. Bolének is biztos menni fog. Nem tudom, irigykedjek-e rájuk, vagy örüljek. Semmi, csak hogy tudd. Üdvözlök Zoran.

- Szia, Roso, Smiljana beszél. Épp most szólt Lenka, hogy slani háza szabad július második felében. Kérdezi, van-e kedvünk akkortájt pancsolni a tengerben. Mi ketten. Dorde nem jöhet, Athénba kell utaznia egy kongresszusra. Fontold meg, utána hívjal.

- Radmila a suliból. Marko, azt akarom mondani, hogy hallottam, Žulic valahonnan megtudta, hogy jelentkeztél az Akadémiai tanársegédi állásra. Teljesen begurult. Te csak játszd a hülyét, amikor rákérdez. Várd meg, hogy felvegyenek, utána tedd nyilvánossá. Így tettek Štuka meg Endre is. Majd látjuk egymást. Szia.

- Eugen professzor. Jó napot kívánok, Marko. Egy kis figyelmeztető. Ne feledje el – a kórusomnak holnap koncertje lesz az M Stúdióban, ahol az ön „Szél”-jét fogjuk énekelni. Megtisztelne minket, ha el tudna jönni. Viszhall holnapig.

- Csó, mester! Amszterdam szuper. Kétségek nélkül. Felvettek a posztgraduálisra, és eldöntöttem: amíg el nem jutok Ausztráliába, Hollandia lesz a hazám. Holnap visszajövök. Halljuk egymást.

- Ez Vasil lakása? Vasil Selimovskié?... Hallasz, Vasil?... Hallasz, Vasil?...

- Kár, hogy nem vagy otthon. Íme, én megérkeztem. Csörögj rám éjfélig.

- Ana. Van egy ötletem a nyaralásra. Kíváncsi vagy rá?

- Szia Marko. Nem tudom, mikor lesz holnap a próba. Senkit sem találtam otthon. Hagyjál üzenetet. Én is vettem egy rögzítőt. Dragana.

- Roso! Jó napot kívánok, Roso. Van márka, Roso. De siess, mert nagy a tolongás.

- Szia Roso, szia Marko. Lenka a telefonnál. Roso, nem tudom, mikor fogod meghallani az üzenetemet, de van egy kérésem. Tudod, az én Milánom katoná Celjében. Még másfél hónapja van hátra. De Szlovéniában most feszült a helyzet, nem is tudom telefonon elérni. Smiljka azt rebesgette, hogy az egyik

rokonod a telefonközpontban dolgozik. Nem tudom, összekapcsolna Milan-
nal? Kérlek, Roso, hívj vissza.

- Marko, ha Jovo jelentkezni fog, mondd meg neki, hogy a munkahelye-
men keressen.

- Szlovéniában egyre komolyabb a helyzet. Az ember már azt sem tudja,
mit gondoljon. Remélem, minden lecsillapszik. Azt akarom kérdezni, bizton-
ságos-e most Szarajevóba menni? Üdv. Nana.

- Hé, Bole vagyok. Meg kell beszélünk, megyünk-e Szarajevóba. Szlové-
niában tényleg drámai a helyzet. Dragana és Nana szkeptikusak. Túlélték Zág-
rábot, de nem akarnak Szarajevóba menni.

- Jovo beszél. Roso, el kell jönnöd a barátnőddel holnap fél tízskor este.
Megpróbáljuk elérni a kasárnyát Celjében.

- Marko, ennek semmi értelme. A koncertet elintézték, minden ránk vár:
a plakátoktól a hotelszobáig. Mennünk kell, ember. Legyünk mégis profik.
Apám ki fog akadni, ha nem játszunk. Mindent ő intézett. Szlovéniában rende-
ződni fog a dolog, száz százalék. Már egy éve nem vásároljuk a fogkrémjüket
és a gyümölcslevüket, na és, kit érdekel?! Először egy kis csetepaté a katonaság-
gal, utána minden helyreáll. Hívj fel, ha hazajössz. Zoran.

- Roso, Lenka a telefonnál. Eljövök érted kilenckor, után közösen mehe-
tünk a postáig.

- Jó-jó-jó napot. Rrrifat a nnnegyedik eeeelméletiből. Meg akartam ké-ké-
kérdezni Marko ppprofesszort a harmónia ppótvizsgáról. B-boccsánat.

- Marko, mennünk kell. Ne törődj Zorannal és az apjával! Amikor tüntet-
tek Belgrádban, nem akarta, hogy zenéljünk, most pedig kellemetlenkedik az
apja miatt. Beszarás. Hanem, tudod mit? Ha ki is robban Szlovéniában a balhé,
Boszniaiban még nincs gond. Holnap találkozunk a reptéren.

- Itt Miki. Remélem, Marko, nem utaztál el újra Zágrábba, vagy esetleg
Ljubljanába. Ami távolinak tűnt, most közel került. Háború, tesókám. Majd
meglátjuk, meddig tart. Mikor ér véget az iskolád? Ha találsz időt, hívjál.

- Roso nagynéne, itt Ana. Hallotta a híreket? Szlovéniában lőnek. Marko
jelentkezett? Nem tudom, hogy érkeztek meg.

- Roso, Smiljana beszél. Lenka azt mondja, hogy semmi sem sikerült. Be-
széltünk telefonon, teljesen kikészítette az aggodalom és a félelem. Jó lenne, ha
elmennénk hozzá.

- Muter, én vagyok. Minden rendben. Nincs semmi probléma. Holnap es-
tére otthon leszek. Szia.

- Miki a telefonnál. Na akkor elmegyünk a háborúellenes tüntetésekre? Az
első halott katona újvidéki volt. Az ő nevében. Jelentkezzél.

- Hallani akartam, gyermekeim, hogy vagytok. Olvasom az újságban, hogy
kitört a háború Szlovéniában. Gyerekek, ez igaz? Hát már megint? Szóljatok
Bosa nagynénének, amikor hazaértek.

- Ana. Amint megjössz, hívj fel.

- Roso, van szép cseresznyém. Roso, hol vagy?... Roso, mondd már meg nekem, te iskolázott vagy, ez a nép annyira bunkó, hogy ismét harcolni fog? A fiam épphogy elment katonának. Horvátországba... A horvátok meg atálnak minket, ezt mindannyian tudjuk... De meg kell védeni Jugoszláviát. Ezt ígértük Titónak is. Holnap majd betérek hozzátok.

- Hallottam a nagybácsitól, beindul a mozgósítás. Nem vagyok én akkora marha, hogy két hónappal a hollandiai utazás előtt elmenjek verekedni a horvátokkal. Kinek az érdekéért? Slobóéért? Jugoszlávia senkit sem érdekel már. Mindenki részt vett a felkoncolásában, aki csak tudott, mindenki. Hát menjenek a picsába, szarok a nacionalizmusukra. Ember, rejtőzködni kell. Komolyan, fontold meg ezt. Ha este találkozunk, elmondom a tervem.

- Roso, azt ígérték, hogy szabadon engedik őket. Ó, bárcsak igaz volna. De ezt még meg kell beszélni. Jelentkezz este. Lenka.

- Én úgy gondolom, mégis el kéne mennünk Ohridba. Főleg az ingyenes szállás éri meg. Nem hiszem, hogy mozgósítani fogják az embereket. A te Anád.

- Tehát ez volt a búcsúkoncert. Szia Marko. Vége. Most már csak ex M-ex média van. Mindenki távozik, vagy menni készül. Én is meneküljek? Marko, ha hallod ezt az üzenetet, akkor térj be a gyűlés után. Üdv. Nana.

- Én vagyok ismét. Elfelejtettem szólni, hogy pár hónappal ezelőtt, amikor megjött az a sok lemez az Akadémiára (mielőtt Danka leltárba vette volna őket), kiválasztottam néhányat, és elvittem szülinapi ajándékként. Többek között véletlenül a kezembe került Britten „War Requiem”-je is. Mit mondjak még? Nana.

- Marko, itt Miki. Az ördög nem tréfál, a JNA⁵ valóban mozgósít. Én már holnap eltűnök otthonról. Az egész világ számára „Görögországban nyaralok”, kérdezd meg Ljiljót, pontosan melyik „parton” leszek, mert ezt nem akarom a telefonba elárulni. A továbbiakig nála megtalálsz. Ha te is „tengerre utazol”, hagyd meg Ljiljónak a „partod” számát. Szia, és sok szerencsét!

- Ana. Lemondtam Ohridot. Én is ott leszek ma Bosa nagynénénél, ha ez nem gond.

- Nem tudom, mire vársz. Talán tapsra? Minden egység, a 3015-ös számútól a 3089-ig mozgósítva van. Vajdaságból az összes. Mi vagyunk az első nyulak a háborús kísérleteikhez. Néhány nap múlva ott leszek R-nél... Tudod a számot és a kódot. Ha találsz egy helyet, szóljál. Különben Goco és Ana lehetne a kapocs közöttünk. Tarts ki! Bole.

⁵ Jugoszláv Néphadsereg (A ford.)

- Elfelejtettem, Roso, megmondani Markónak, hogy nincs két kulcsom. Jovónál maradt a másik. Marko próbáljon meg magának csináltatni egyet. Üdvözöl Bosa nagynénéd.

- JÓ NAPOT KÍVÁNOK. EZ A SELIMOVSKI LAKÁS. PILLANATNYILAG NEM VAGYOK ITTHON, LEGYEN OLY KEDVES, HAGYJON ÜZENETET. KÖSZÖNÖM.

- Szia Roso, Smiljana a telefonnál. Hogy vagy? Megszoktad már? Hallottátok egymást Lenkával? Még semmi hír. Természetesen nem megy Slanóba. Számunkra nincs többé Dalmácia. Otthon vagyok. Nézz be délután.

- Jó napot kívánok Roso nena. Össze kell még szednem néhány cuccot, amire Szüksége van. Többnyire partitúrákat és néhány kazettát. Mikor jöhetek? Sokszor üdvözöl Ana.

- Jó napot kívánok. Itt Goco, Bole édesanyja. Van néhány üzenetem. A számom 744 235. Kérem, hívjon vissza. Köszönöm.

- Marko, szia Marko. Igor Belgrádból. Nem tudom, otthon vagy-e, mit csinálsz, de szólni akartam, Londonba tartok. Apám elintézett egy ösztöndíjat. Két hét múlva indulok. Szeretnék előtte találkozni és beszélni veled. Hívjál fel, ha van időd.

- Jó napot kívánok... Oljga Bruči a telefonnál. Selimovskiné, legyen oly kedves, árulja el, hol találom meg Markót. Feltételezem, önnek megvan a számom.

- Hé, Roso, hé, Roso, hallasz?... Pero... Jelentkezniem kell a mozgósítási parancsra. Mit tegyek? Megpróbálok élve kijutni. Mi is volt a neve a doktorodnak? Dorđe, vagy mi is? Segíts, kérlek... Gyanús nekem itt minden. Slobodán tudja, mit csinál?! Milka is üdvözöl!

- Szabadon bocsátják őket, ez már biztos. Ám nem tudom, életben van-e. Roso, otthon vagy este? Ki kell törnöm a négy fal közül. István kínjában elment horgászni. Puszil Lenka.

- Selimovski?... Honnan szedted ezt a nevet?... Macedónoktól vagy muzulmánoktól? Ez sehogy sem mehet. Tegyé a végére egy -ic-et a -ski helyére, jobban fogsz járni. Viszont még jobban tennéd, ha visszahúznál oda, ahonnan jöttél, mert Szerbiának szerbekre van szüksége, s nem eltörökösített szlávokra. Ha-ha-ha-ha...

- Ljiljana Šumilović az Akadémia Dékánásától. Elnézést, nem tudom, van-e még Marko ezen a számon, de szólnék neki, pontosabban, átadnám neki a tanári kar üzenetét, hogy megválasztották tanársegédnek a XX. századi zenetörténethez. Ha találkoznak veled, kérem, adják át neki. Köszönöm.

- Roso, amikor jössz holnap, ugorj be a gyógyszertárba. Szükségem van egy aszpirinre. Csókol Bosa nagynénéd.

- Hallottam, mi történt veled. Iszonyat! Ez az átkozott nacionalizmus sehogya sem ér véget. De nálad még nem keresték Markót. Miroszlávánál viszont voltak a Ljubójáért, de hál' istennek, a fiú már régóta Münchenbe utazott a nagybácsijához. Majd beszélünk, ha találkozunk. Smiljana.

- Jó napot kívánok, hölgyem. Tekunac professzor keresi Marko kollégát. Ön bizonyára tudja, hogy megválasztottuk asszisztensnek. Szeretnék néhány apróságot tisztázni vele. Legyen szíves, kérje meg, hogy hívjon fel. Telefonom 011/ 7442-122. Köszönöm.

- Csá! Én vagyok. Anának nagyszerű ötlete támadt! Kapott egy lehetőséget, hogy Johannesburgba menjen egy felvételire. Ugorj be ma, s megtudod a részleteket. Te tanársegéd.

- Roso, szia Roso. Pero... Hát, kösz... Mit mondjak? Megmentett a lábam. Most háborúzni? Föl kell szedni a dinnyét, árulni a gyümölcsöt, aratni... Csak Rade miatt aggódom. Egysége Borovo Seloban tartózkodik, ott viszont elég szörnyű a helyzet. Milka egyfolytában sír, nem lehet megnyugtatni. Holnap beugrok a piac után. Meglátod, milyen szép a szőlőm.

- Jó napot kívánok. Markónak hagynék egy üzenetet. Jelica vagyok. Régóta nem találkoztunk. Hogy vagy? Jelentkezni akartam, mielőtt még Budvába utazom. Péntekig otthon találsz, aztán hívjál, ha eszedbe jutok. Szia!

- Jó napot kívánok. Zoran az M-ex mediából. Csak szólok, hogy visszajöttem a tengerről, és szeretnék találkozni Markóval. Senkit se találok. Hallottam, hogy itt mozgósítások vannak, mindenki eltűnt, fogalmam sincs, mi zajlik... Ha valaki tud valamit, értesítsen a 443 226-os számon. Köszönöm.

- Meg akartam kérdezni, hogy jól vagy-e? Smiljana telefonál. OTT minden rendben? Üdvözlök mindenkit. Itt semmi sincs, unatkozom. Mintha nem is az évi szabadságomat tölteném. Teljesen elvesztem. Az egyik oldalon az emberek tengeren nyaralnak, a másikon menekülnek, a harmadikon mozgósítják őket. Örültek háza! Ha nincs semmi dolgod, akkor nézz be.

- Jó napot kívánok, itt Goca. Mondtam Bolének, és ő belement. Nagyon örült. Csak azt kérdezi, hogy mikor, hol és mire van szüksége a dokumentumok közül. Reméli, hogy maga nincs Újvidéken. Minden jót. Viszonthallásra.

- Csá! Én vagyok. Kérd meg Jovót, adja oda neked a fényképezőt. Ana miatt. A testvére az övét Ohridba vitte. Látjuk egymást!

- Roso nagynéne, itt Ana. Úgy gondoltuk, mégis az lenne a legjobb, ha autóval mennénk Karlócára. Nana Renault-val jön, ami viszont túl kicsi. Tudnának esetleg önök is szerezni egy autót? Bole egyenesen odamegy.

- Roso, mindent megértettem. Holnap autóval nálad leszek, utána együtt megyünk tovább. Még három ember fér el benne. Rendben? Tudod, roppantul örülök annak, hogy így döntöttek. Fiatalok még, előttük az élet, itt többé nincs mit keresniük, odakint pedig jobb, ha együtt lesznek... Majd holnap találkozunk. Csókol Smiljana.

- Jó napot kívánok. Tekunac professzor. Elnézést kérek, hogy ismét zavarom önöket, de mivel Marko kolléga még nem jelentkezett, nem tudom, hogy lépjek kapcsolatba vele. Talán elment nyaralni? Tudja, szeretném, ha már az augusztusi vizsgaidőszakban is dolgozna. Minden segítségért hálás vagyok. Köszönöm.

- Zoran a túloldalon, jó napot kívánok. Kérem, szóljon Markónak, roppant sajnálom, hogy nem mehettem el. Amikor megtudtam, azonnal indultam Belgrádba, de már késő volt. Szívélyesen üdvözlöm, és gratuláljon neki is, Anának is, én pedig igyekszem találkozni velük a napokban. Viszhall.

- Gratulálok, Roso, teljes szívemből. Add át meleg üdvözetemet Markónak. Én, íme, még várok. A kaszárnnyájuk kiköltözik, Milan jelentkezett pár nappal ezelőtt. Épségben van, csak iszonyúan fáradt. Néhány nap és itthon lesz, hál' istennek. Én is kimerültem. Eljött az iloki családom, nem akarnak ott maradni, így tele a házunk. Míg István el nem helyezi őket Kanizsán a nagymamánál. Jelentkezz, amikor időd engedi. Lenka.

- Jó napot kívánok, hölgyem. Oljga Bruči beszél. Hallottuk a szép hírt Zoran Siljarićtól. Gratulálni szerettünk volna. Megüzenhetitek Markónak, hogy jelentkezzen, vagy nézzen be hozzánk. Rudi nagyon fog örülni... Igen, igen, el ne felejtsem. Mondják meg neki, kérem, hogy sikerült elcserélni a zágrábi lakást. Egy nyugalmazott jugoszláv tiszttel, aki vissza akar térni Szerbiába. Szeptember végén költözködnénk. Minden jót.

- Jó napot kívánok, itt Ljiljana Šumilović az Akadémia Dékánaságától. Ugyanabból az okból telefonálok, mint múltkor. Markót keressük. Jó lenne, ha mostanában felkeresne minket. Néhány nap múlva lesznek a vizsgák, Tekunac professzor pedig úgy véli, hogy Markónak mint fiatal tanársegédnek jelen kéne lennie. Ahogy visszatér a nyaralásról, kérem, üzenje meg neki ezt. Köszönöm.

- Jó napot kívánok Roso nagynéne. Itt Dragana. Mégis úgy döntöttem, hogy szerdán egy kis búcsútalálkát szervezek nálunk. Amint már tudja, pénteken Kölnbe utazom, s ki tudja, mikor találkozunk újra. OTT is hívtam, de sehol senki. Át tudná ezt NEKI adni? Szerdán nyolckor. Nagyon szépen köszönöm.

- Ez Vasil lakása?... Hé, hallasz, Vasil?...

- Roso, most már tiszta az ügy. A 673-as JAT⁶ repülő indul Bécsbe, huszonötödikén 14:30-kor, Johannesburgba viszont a 413-as Swiss Air 14:15-kor. Szeptember másodikán tér vissza Johannesburgból 7:06-kor, s 19:30-kor lesz Bécsben. Belgrádba 20:10-kor indul egy járat. Ana nevére foglaltattam le a jegyet. Akkor veszi fel, amikor akarja. Üdvözlök Lenka.

⁶ Jugoszláv Légitársaság. (A ford.)

- Csá! Én vagyok. Ha tudsz jönni holnap, gyere, beszéljük meg, Bosa nagynéne főz majd valami ebédet. Viszlát.

- Köszönöm, Roso néne, köszönöm szépen, de apám fog a reptérre kivinni. Ahogy megérkezem, jelentkezem.

- Figyelj, Roso, ha jönnek, te egyszerűen csak annyit mondjál, hogy Marko külföldön tartózkodik. Nem volna rossz ötlet, ha valamelyik barátja küldene egy képeslapot az aláírásával... Oh, de ostoba vagyok, mindent kikotyogtam az üzenetrögzítőbe. Ma még találkozunk, akkor mindent tisztázunk. Vigyázz magadra. Smiljana.

- Csak annyit, hogy megérkeztem. Amszterdamban esőzik. Robertnél lógtam a napokban. Ahogy találok egy lakást - küldöm a címet. Mindenkit üdvözlök, Bole.

- Ana vagyok. Várom, hogy átmenjek a johannesburgi repülőre. Majd jelentkezem, amikor...

- Én vagyok. Ana nem keresett még?

- Szia Roso!... Pero... Otthon vagy?... Nem. Eljött a sisaki testvérem, családostul. Eladta a lakását, aszondja', veszélyes Horvátországban maradni. Most már nyolc lelket számolunk a házban. Emiatt nem jelentkeztem. Te meg Marko jól vagytok?

- Minden rendben van, megérkeztem. Már a hotelben vagyok. Holnapután van a felvételi. Mindnyájatokat szeret, Ana.

- Nem tudom, hogy Selimovski évi szabadságán van-e még, de értesítem, hogy megkezdődtek a tanári értekezletek. Külön kérem, hogy jelentkezzen. Az istenért, négy nap múlva tanítás! Žuljić igazgató.

- Roso, Milan visszatért! Jaj, drága szívem. Visszatért! Lefogyott, teljesen kiszáradt, kidülledt a szeme, de, hál' az égnek, most már itt van. Egyfolytában alszik. István vasárnap halpaprikást főz. Kérlek, gyere el.

- Ana hívott már? Ahogy csörög, szóljál.

- Szia Roso, itt Smiljana. Hallottam, hogy Lenka Milanja visszatért. Tegnap voltam náluk. A kicsi sok mindent átélt. Mi újdonság a távolban?

- Megint én. Keresett már?

- Roso néne, Roso néne, Johannesburgból telefonálok. Felvettek a cor 'd ballet-be. Már a jövő héten dolgozom. Úgyhogy nem megyek vissza. Remélem, hall engem, itt recseg a vonal. Most még a hotelben vagyok, de pár nap múlva egy lakásba költözöm, amit a színház talált számomra. Mondja meg Markónak, most már jöhet, és alig várom, hogy lássam. Forrón üdvözlöm. Itt minden gyönyörű. Nagyon szeretem önöket. Sokszor, sokszor üdvözlöm Markót. Amikor a lakásba költözöm, megadom a sz...

- Jó napot kívánok, itt Bole. Elküldtem a jegyet és a levelet a címmel. Komájukként hallani akartam élőben, hogy van Marko és Ana. Sokszor üdvözlöm őket. Én jól vagyok. Még jelentkezem.

- Csá! Én vagyok. Ezt gyorsan el kell intézni. Nem várnék túl sokáig. Mienél előbb mennék.

- Roso, szia Roso... Milka szólt. Annyi márkája van, amennyit csak akarsz. Holnap a piac után felugrom hozzád.

- Roso, itt Lenka. A legjobbakat, Anának is. Nincs semmi gond. Holnap félretetetek egy jegyet Marko nevére, tizennegyedikére, ahogyan mondtad. Elintézem, hogy kapjon ifjúsági kedvezményt. Szia.

- Jó napot kívánok. Eugen professzor a telefonnál. Természetesen nem egyszerű, mivel Markót épphogy felvettük, de a fizetés nélküli szabadság lehetősége megvan. Csak ennyi. Köszönjük.

- Én vagyok. Ha Žuljić hívna, mondd neki, hogy többé nem lakom itt. Én már szóltam, ő meg csak nyaggat, a kretén...

- Itt Nana, jó napot kívánok. Nem sikerült megtalálnom Markót Bosa nénenél... opsz... Igazából, bulit csinálók szombaton. Búcsúfélélt, mivel mostanában itt mindent beárnyékol a szakítás és a búcsú. Kérem, mondja meg neki, okvetlenül jöjjön el. Köszönöm. Viszhal.

- Jó napot kívánok, itt Miki. Szeretnék szólni Markónak, hogy biztonságban vagyok. A bécsi nagynénémhez kerültem. Majd elküldöm a címet és a telefonszámot. A legjobbakat. Viszonthallásra.

- Jó napot kívánok, Olga Bruči beszél. Remélem, a mi Markónk nem fog elmenni a fekete Afrikába anélkül, hogy ne üdvözlne minket. Gondolom, nagy zúrben van, ismerem a helyzetet, mi is pakolunk... Köszönöm szépen.

- Hé, Roso, nem t'om, hallottad-e a híreket. Borovo Selóban és Eszék körül lőnek. Radét már régóta nem hallottuk. Azt se tudjuk, hol van. Fogalmam sincs, hogy nyugtassam meg Milkát. Holnap meglátogatlak. Na szia.

- Jó napot kívánok. Bole Amsterdamból. Semmi, csak annyit, hogy Marko megkapta-e a levelem. Én jól vagyok, itt minden oké, csak állandóan esőzik. Épp most megyek majd egy dzsesszkoncertre. A legjobbakat!

- Én vagyok. Elfelejtettem valamit: vinném magammal a rögzítőt is. Mindenkinek, akinek szükséges, szóltam. Ez van. Kérlek, hozd el este, amikor jössz.

- THIS IS THE ANSWERING-MASHINE OF ANA AND MARKO SELIMOVSKI. WE ARE NOT AT HOME RIGHT NOW, BUT PLEASE LIVE THE MESSAGE. THANK YOU.

- Itt Ana édesanyja. Jelentkezzetek, gyerekek. Hogy vagytok? Hívjatok vissza...

- Jó napot kívánok, gyerekek. Azt hittem, otthon vagytok. Jovo segített, hogy ingyen telefonáljak a postáról, hát hallani akartalak titeket. Régóta semmi rólatok, nem tudom, hogy vagytok. Felvették Markót korrepetáló ta-

nárnak? Csütörtökön este fél tízkor telefonálok, nálatok ez fél tizenegyet jelent. Vagyzatok egymásra. Szeret titeket Rosa nagynéne.

- Hello Ana, Lilly speaking. We are going to make a barbecue on Saturday at my place. I hope you can come. Marko too, of course. See you on Saturday. Bye-bye.

- Good afternon. This is Davidson, from the Theatre. I have the plesire to inform you that you got the job as the new accomponist in our Ballet Company. Would you, please, give me a call tomorrow before two o' clock? Thank you. Bye.

- Jó napot kívánok, itt Ana édesapja. Tegnap érkezett meg a leveletek. A munkahelyemen vagyok, hát hallani akartam a hangotokat... Üdvözöllek titeket.

- Hello Ana, Lilly speaking. There is an extra rehearsal tomorrow at half past three. Do you know about that? See you there. Bye.

- Szia, szia. Itt Nana. Természetesen nem vagytok otthon, én csak szerettem volna boldog születésnapot kívánni Markónak. Itt egyre szarabb a helyzet, s mi egyre inkább irigylünk titeket. Nem beszélhetek sokat, majd írok. Csá!

- Jó estét kívánok, gyermekeim, Rosa anyátok a telefonnál. Boldog születésnapot, Marko! Egyfolytában rátok gondolok, amióta együtt vagytok. Nálunk borzalmas. Azt hittük, vége lesz a háborúnak, de egyre inkább eldurvul. Iszonyatos! Bruči professzor nem mehetett el Zágrábba, a horvátok nem engedték be. Így lakás nélkül maradt, mivel a cserét már régóta elintézték... Borzasztó!... Kibéreltek egy ötvarságot a Salajka végén. Mi mindent el kell viselnie az embernek az életben! Szomorúak és boldogtalanok. Néha meglátogatom őket. Sokszor üdvözölnek. Nem beszélhetek többet, de holnap ugyanek...

- Boldog születésnapot, mester! Itt Bole az esőverte és depresszív Amsterdamból. Zűr van, zűr van, de majd jóra is fordul. Írhatnátok valamit. Na, halljuk egymást... Csá!

- Good afternoon, mister Selimovski. Lynn Barrow speaking. I'm a Conservatory student, first year. I've heard you are giving private harmony lessons. I would ask you if I can get lessons from you. My telefon number is 538 76 29. Thank you.

- Hello, mister Selimovski. David Rudinsky from the Theatre is on the phone. Next week on Thursday we have two rehearsals instead of one and the general rehearsal is on the thirtieth of October. The end of the message. Good bye.

- Gyermekeim, megkaptam a levelet. Ó, mennyire örültem, hogy egy autót is vettetek. Különbén, vannak újdonságok. November elsejétől nyugdíjas leszek. A legrosszabbkor, de muszáj. Elég volt. Mindenki sokszor üdvözöl. Nana azt üzenté, hogy valaki, nem tudom most pontosan kicsoda, játszani fogja Marko „Kvartett”-jét, majd meglekintem. Elküldöm a programot. Igen...

Mikit megtalálták, amikor visszatért Bécsből. Azt hiszem, Vukovarba hurcolták. Jelentkezettek, gyerekek.

- Itt Ana édesanyja. Jó napot kívánok. Sehol sem vagytok. Megpróbálom holnap. Jól vagytok?

- Jó estét kívánok. Itt Vlada Mikanović, a fuvolás, most Durbanból. Marko, remélem emlékszel rám az egyetemről. Játszottam a „Trió”-dat. Megtudtam Natašától, hogy Johannesburgban vagy, hát hallani akartalak, találkozni veled. Számom: 031/ 304 56 29. A legjobbakat. Viszhall.

- Hello, Lilly on the phone. Are you still not yet at home? O. K., I'll call later. Nothing special. Bye.

- Szia Marko, Ana. Nataša vagyok. Mit szólnátok ahhoz, ha elmennénk vásárnap uszodába? Nem ismerem a kötelezettségeiteket, de talán lesz időnk közösen pancsolni. Várom a hívásokat. Csáó!

- Gyermekeim, itt Rosa mama. Jó estét. Összeszedtem mindent, amit Marko kért, holnap majd elküldöm. Itt minden olyan drága... Naponta hálnak meg Szlavóniában. Pero és Milka Radéját múlt héten megölték Vukovarban. Ezek tragédiák, gyermekeim. A szülők nem tudnak magukhoz térni. Egyke volt. Itt minden egy véres vágóhídra hasonlít. Olyan boldog vagyok, gyermekeim, hogy biztonságban vagytok. Vigyázzatok magatokra.

- Hello Marko! David speaking. It is ten to eight now and I'm calling because of tomorrow's premiere. Do we have free tickets? Can you, please, call me back?

- Hello, I want to speak with Emanuel. Is this right phone? Wait, wait... Hello, Emanuel, are you at home?...

- A fenébe, sehogy se tudlak otthon találni titeket. Itt Bole. Kösz a levelet. Tehát ti is megismertétek az emigráns kesergőt. Akárhogy is vesszük, testvérek vagyunk a tapasztalatban. No, majd később újra próbálkozom, míg van pénzem. Sziasztok!

- Gyermekeim, én vagyok. Otthon vagytok? Postáról telefonálok, Jovo nem holnap dolgozik, hanem ma, s arra gondoltam... Gyerekek, nagyszerű ötlet... Nem tudom... Komolyan megfontoltátok?... Ma érkezett meg a levél. Utána kéne járnom a részleteknek. Amikor Jovo újra dolgozik, akkor majd telefonálok, talán otthon találalak titeket.

- Jó napot kívánok. Itt Ana édesapja. Csak a hangotokra voltam kíváncsi, de majd később próbálkozom.

- Hello! This is Lynn Berrow speaking. Unfortunately, I cannot come on Wednesday due to my composition lesson. So, I'll call you again to make another appointment. Thank you.

- Itt Rosa anyátok, jó estét. Kérdezősködtem, és van rá esély. A lakásarak alacsonyak, de... mindegy. Eladom amennyiért tudom, és kimegyek. Mi mást

tehetnék? Hát csak ennyit, majd ismét jelentkezem. Azt hiszem Jovo... kedden dolgozik. Köszönöm szépen. Sziasztok.

- Good afternoon. I'm William Levin from the Johannesburg Philharmonic Orchestra. I've heard from mister David Rudinsky that you are actually a composer, and also very good one at that. So, I would like to meet you and hear some of your music. My phone number is 532 75 66. I'm looking forward to hear from you. Thank you. Goodbye.

- Hello Ana, Alice from Ballet is on the phone. What are you doing? Shall we have coffee tomorrow morning in café „Nassau”?

- Jó estét kívánok, itt Vlada Mikanović. Tegnapról rendes évi szabadságot töltöm, aztán meg akartam beszélni, hogyan találkozhatnánk. Elmennék Johannesburgig, csak szóljatok, nektek ez mikor lenne jó. Én egész decemberben itt leszek, januárban talán elugrok Európába. Remélem, találkozni fogunk. A legjobbakat.

- Hello, David speaking. I've got four tickets for the last performance of „Aida”. I thought we might go together. It's on Saturday evening. I'll hear from you. Bye.

- Hello, Lilly on the phone. Is someone at home? You are always later home than I. O. K. Call me when you are back.

- Gyerekek, sikerült! Túladtam a lakáson. Zágrábi menekültek vásárolták meg. Nekik volt a legtöbb pénzük. Egy hajdani belügyes a családjával. Lenka, István és Smiljana... mindenki segített. Két hét múlva elköltözöm. Eladtam majdnem az összes bútort is, de van, ami Bosa nénénél fog maradni. Mindent egybevéve 40.000 márka. Január huszadika körül várjatok. Majd holnap telefonálok. Sziasztok!

- You have to come to my party for the New Year! Don't even consider going somewhere else. Greetings, Lilly.

- Itt Vlado, jó estét. Holnap háromkor Johannesburgban leszek. Ahogy megérkezem, szólni fogok.

- Bole komátok boldog új évet kíván! Nem is reméltem, hogy otthon találalak titeket. Sokat gondolok rátok. Bízom benne, hogy nemsokára találkozunk. Éreztétek jól magatokat a szabadságotokon. Császtok!

- Happy New Year! David and Lisa. All the best, friends!

- Ana apja és anyja boldog új évet kíván nektek! Gyerekek, gyakrabban írjatok. Sokat gondolunk rátok.

- Hé, sziasztok. Itt Nataša. Milyen volt Novaknál? Hol töltitek majd a szabit? A napokban új lakásba költözöm. Ott még nincs telefonom. Ha lesz, majd szólok!

- Marko, Ana, sziasztok, én vagyok. Megvettem a jegyet. Magyarországon keresztül megyek, ne kérdezzetek semmit... nagyon bonyolult kijutni az or-

szágból és eljutni Bécsig. Csütörtökön érkezem, a következőn, huszonegyedikén, 18:30-kor a ti időtök szerint. Már majdnem teljesen bepakoltam, két bőröndöt viszek, a többi cargóval érkezik Bécsből. Alig várom, hogy lássuk egymást. Ó, istenem, mindez milyen hamar és furcsán történik. Megpróbállak elérni titeket az indulás előtt. Mindenki üdvözlöl. Örülnék, ha valamelyikőtök várna a reptéren. Sziasztok.

- Hello, Lilly speaking. Do you know when your mother-in-law is coming? If you want we can go and buy something for her one of these days. I'm at home, you can call me.

- Itt Ana. Elfelejtettem a pénztárcát. Lilivel üldögélek a színházban, kávézunk. Megkérnélek, gyere értem. Várlak!

- Gyermekeim, íme, Bécsben vagyok. Nemsokára indulok. Látjuk egymást.

- Good evening, Mrs. Selimovski. Sergeant Stevenson from the Johannesburg Police Department. Could you, please, call me as soon as possible on the number 50 50 555. It's very urgent! Please, call me!

- Ana, Ana, are you at home? It's me, Lilly. What the hell is going on? Which car accident? How? Are they injured? I couldn't understand your message. Ana, are you alright? What's happen? Ana!...⁷

Fordította: ORCSIK ROLAND

⁷ Ez a történet Ana Selimovskinének köszönhető, aki megőrizte az üzenetrögzítő szalagjait. Nélkülük nem tudtuk volna ilyen hitelesen rekonstruálni a tragikusan elhunyt zeneszerző, Marko Selimovski utolsó éveit. Ezt az írást emlékének szenteltem. (A közreadó.)